

Rigsadvokaten

Den 13. januar 1987

Ved skrivelse af 17. december 1986 (journ. nr. L.A. 1986-40002-138) har Justitsministeriet anmodet mig om en udtalelse vedrørende det samme dag i Folketinget fremsatte forslag til ændring af retsplejelovens regler om varetægtsfængsling i retshåndhævelsesøjemed.

I den anledning har jeg indhentet en udtalelse fra samtlige statsadvokater. Besvarelsen er vedlægges.

Lovforslaget giver mig anledning til følgende bemærkninger.

1. Et privat lovforslag om fængsling i volds-sager blev fremsat den 28. november 1980, og jeg afgav i den forbindelse et notat af 5. januar 1981 til Justitsministeriet. I notatet konkluderede jeg, at uanset at retshåndhævelsessensyn kunne tale for en omgående frihedsberøvelse i voldssager, ville en regel herom komme i strid med de anerkendte varetægtsformål og være i disharmoni med bl.a. de standarder, der var formuleret af Europarådskomiteen.

2. I min udtalelse af 6. maj 1983 om Straffe-retsplejeudvalgets udkast vedrørende varetægtsfængsling i voldssager fandt jeg fortsat at måtte tage afstand fra at søge området for retshåndhævelsesarrest udvidet, men jeg foreslog, at betingelsen for at fængsle på grund af risiko for gentagelse fik en mere rummelig udformning end den gældende og pegede i øvrigt på, at en eventuel ændring af varetægtsbetingelserne også burde omfatte en henvisning til straffelovens § 120 om vold og trusler mod politiet under opløb.

3. Det nu fremsatte lovforslag adskiller sig ikke væsentligt fra 1983-forslaget hvad angår voldssager.

I bemærkningerne henvises som begrundelse for, at der på ny fremsættes forslag om

adgang til varetægt af retshåndhævelsesgrunde, til stigningen i antallet af anmeldte voldsforbrydelser.

Uanset denne stigning ligger antallet af anmeldte voldsforbrydelser dog stadig kun på et niveau af omkring 1,3-1,4 pct. af samtlige anmeldte straffelovsovertrædelser.

4. Varetægt af retshåndhævelsesgrunde er en anticiperet straf. Beslutningen om varetægt skal efter forslaget være betinget af, at der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at den, der begæres fængslet, har begået en voldsforbrydelse, som kan ventes at ville medføre en ubetinget fængselsstraf på mindst 60 dage. Tages en begæring om varetægt til følge, foruddiskonteres således ikke alene skyldvurderingen, men også strafudmålingen. Dette kan som nævnt i erklæringen fra statsadvokaten for Fyn binde den udmåling, der skal finde sted ved dommen.

Voldssager afgøres sædvanligvis med ubetingede frihedsstraffe, der i førstegangstilfælde typisk udmåles til mindre end 3 måneders fængsel. Som følge af forholdsmæssighedsreglen i § 762, stk. 3, må varetægtstiderne i almindelighed blive ret kortvarige. Er en større del af den strafudmåling, der bliver resultatet ved endelig dom, opslugt af varetægtsfængsling, er der risiko for, at sagen under hensyn hertil ved endelig dom vil blive afgjort med betinget straf.

5. Jeg finder ikke, at disse og de tidligere fremhævede betænkeligheder ved retshåndhævelsesarrest i voldssager kan opvejes af modstående hensyn og kan derfor ikke tilslutte mig forslaget.

Skal der gennemføres en udvidelse af adgangen til varetægt af retshåndhævelsesgrunde, må det foretrækkes at ophæve strafferammegrænsen i § 762, stk. 2, som nævnt af statsadvokaten for Fyn.

PER LINDEGAARD